
MULTIDIMENSIONALITY OF UKRAINIAN-POLISH COOPERATION: GENESIS, PARTICULARITIES AND PROSPECTS

Science editors:

T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn, O. Horbach

OLSZTYN – LVIV

IZDEVNIECĪBA
BALTIJA
PUBLISHING

2022

Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects : Scientific monograph [science eds. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn, O. Horbach]. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 360 p.

Reviewers:

Tsebenko O. O. – PhD in Political Science, Senior Lecturer at the Department of Political Science and International Relations, Lviv Polytechnic National University;

Ivasechko O. Ya. – PhD in Political Science, Senior Lecturer at the Department of Political Science and International Relations, Lviv Polytechnic National University.

Recommended for publishing by the Academic Council of the Institute of Humanities and Social Sciences, Lviv Polytechnic National University
Minutes No. 7 dated June 27, 2022

The authors are responsible for the articles' content

ISBN 978-9934-26-232-6
ISBN 978-83-66259-37-9

© Lviv Polytechnic National University, 2022
© Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 2022

CONTENTS

FOREWORD	6
Mykhailo Aleksandrov PRESERVATION OF NATIONAL MEMORY IN UKRAINE AND POLAND: LEGAL ASPECT.....	15
Volodymyr Bondar THE CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS OF NATIONAL MINORITIES IN PUBLIC POLICY. THE EXPERIENCE OF POLAND FOR UKRAINE.....	26
Taras Vaida ANALYSIS OF RETROSPECTIVE UKRAINIAN-POLISH RELATIONS AND THEIR INFLUENCE ON THE FORMATION OF THE PRYCARPATHIAN VILLAGE (ON THE EXAMPLE OF BEREZHNYTSIA, LVIV REGION).....	39
Zoriana Hbur PECULIARITIES OF ACTIVITIES OF NATIONAL MINORITIES IN UKRAINE AND POLAND.....	54
Mykola Hetmanchuk PARTICIPATION OF RUSSIAN SS IN THE SUPPRESSION OF THE WARSAW UPRISING OF 1944: MODERN APPROACHES TO COVERING THE PROBLEM OF MILITARY COLLABORATIONISM.....	72
Oksana Godovańska POLISH-UKRAINIAN RELATIONS: REMINISCENCES IN ORAL HISTORICAL NARRATIVES.....	86
Dmytro Hontar UKRAINIAN-POLISH RELATIONS IN WESTERN UKRAINE (1939–1945): HISTORIOGRAPHICAL ASPECT.....	94
Yurii Hrytsevych OSKAR KOLBERG’S FOLKLORE RECORDS AS DIALECTOGRAPHICAL MATERIAL: GRAMMATICAL LEVEL.....	110

Hanna Hubina ORGANIZATIONAL AND LEGAL FORMS OF NON-RESIDENTS EMPLOYMENT IN AGROBUSINESS SPHARE (UKRAINE AND POLAND EXPERIENCES).....	122
Andrii Dubovoi JUSTICE IN MODERN LAW OF UKRAINE AND POLAND: COMPARATIVE AND LEGAL CHARACTERISTICS.....	137
Olena Diakova, Daniil Topchy REFLECTION OF THE LIFE OF POLES ON THE PAGES OF POLONIA CHARKOVA MAGAZINE.....	149
Olena Zabolotna PSYCHOLOGICAL INFLUENCE OF FOOD ADVERTISING ON CONSUMER BEHAVIOR IN THE CONTEXT OF UKRAINIAN-POLISH RELATIONS.....	163
Oksana Ivanytska POLISH-UKRAINIAN RELATIONS IN THE FIELD OF EDUCATIONAL-SCIENTIFIC DIPLOMACY	176
Liubov Ilnytska UKRAINIAN-POLISH “COMMUNICATIVE SPACE” OF ARTISTIC UNITY.....	188
Tetiana Kablova AESTHETOSPHERE OF UKRAINIAN AND EUROPEAN CULTURE OF THE XXI CENTURY.....	202
Artem Kokosh PROBLEM OF DP CAMPS IN BAVARIA: UKRAINIAN AND POLISH EXPERIENCE.....	213
Yurii Latysh PROBLEMS OF FORMATION OF EUROPEAN CULTURE OF HISTORICAL MEMORY IN UKRAINE: HOLOCAUST, DECOMMUNIZATION, UKRAINIAN-POLISH “MEMORY WARS”.....	227
Kyrylo Mieliekiestsev THE PRO-EUROPEAN AND PRO-ATLANTIC INFLUENCE OF THE CONSULATES GENERAL OF THE REPUBLIC OF POLAND IN UKRAINIAN REGIONS.....	242
Olena Nezhynska PSYCHOLOGICAL SUPPORT, ASSISTANCE AND LEADERSHIP IN THE CONTEXT OF MILITARY REALITY IN POLISH-UKRAINIAN RELATIONS.....	255

Yurii Onishchyk LEGAL BASIS OF ADVOCACY: THE EXPERIENCE OF POLAND AND THE PROSPECTS OF UKRAINE.....	267
Oksana Piatkovska FUNCTIONAL PRIORITIES OF UKRAINIAN MIGRANT ORGANIZATIONS IN POLAND AFTER THE BEGINNING OF RUSSIA’S FULL-SCALE AGGRESSION.....	279
Olesia Riabushkina, Andrii Holtsov POLISH-UKRAINIAN RELATIONS AND PROSPECTS OF THEIR DEVELOPMENT.....	292
Nataliia Svynarenko POLISH-UKRAINIAN COOPERATION BASED ON EDUCATIONAL, CULTURAL, ECONOMIC ACHIEVEMENTS: PROBLEMS AND PROSPECTS.....	302
Iryna Skakalska POLISH EDUCATIONAL AND CULTURAL SPACE IN KREMENETS (FROM XIX CENTURY TO THE PRESENT).....	316
Karina Soldatova DEVELOPMENT OF DIPLOMATIC RELATIONS BETWEEN HETMAN IVAN SAMOILOVYCH (1672–1687) AND KING JAN III SOBIESKI (1674–1696).....	328
Nataliia Filipchuk, Yuliia Hryshchenko, Svitlana Solomakha EXPERIENCE OF CULTURAL CREATIVE ACTIVITY OF MUSEUM INSTITUTIONS IN UKRAINE AND POLAND.....	340
Ivan Khoma MEMORY OF OPERATION “VISLA” IN THE INFORMATION SPACE OF UKRAINE.....	350

Наталія Свинаренко¹

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА СПІВПРАЦЯ НА ОСНОВІ ОСВІТНИХ, КУЛЬТУРНИХ, ЕКОНОМІЧНИХ ЗДОБУТКІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. Проаналізовано стан сучасного польсько-українського освітнього, культурного та економічного співробітництва. Виявлено, що це співробітництво відбувається через багаторічну досить плідну роботу значної кількості громадських організацій. Описано ключові тенденції сьогодення освітньої та мистецької співпраці. Вказано, що зараз надзвичайно популярними є програми обміну між учнями, студентами, викладачами, діяльність спільних молодіжних та волонтерських центрів, літніх дитячих мовних таборів. Польсько-українське освітнє співробітництво є досить популярним за інші напрями, але його масовість поширюється переважно на прикордонні до Польщі регіони. Проаналізовано значний обсяг проведених спільних українсько-польських заходів у культурній сфері. Визначено перспективні напрями польсько-української економічної співпраці на найближчий період.

Ключові слова: сучасне польсько-українське співробітництво, міжнародна комунікація, економічна співпраця, освітня співпраця, культурна співпраця, перспективні напрями роботи.

POLISH-UKRAINIAN COOPERATION BASED ON EDUCATIONAL, CULTURAL, ECONOMIC ACHIEVEMENTS: PROBLEMS AND PROSPECTS

Summary. The state of modern Polish-Ukrainian educational, cultural and economic cooperation is analyzed. It was found that this cooperation is due to many years of fruitful work of a large number of public organizations. The key trends of today's educational and artistic cooperation are described. It is pointed out that exchange programs between pupils, students, teachers, activities of joint youth and volunteer centers, summer children's language camps are extremely popular now. Polish-Ukrainian educational cooperation is quite popular in other

¹ Свинаренко Наталія, кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, nsvinarenko2@gmail.com

areas, but its mass extends mainly to the regions bordering Poland. A significant amount of joint Ukrainian-Polish events in the cultural sphere was analyzed. Promising areas of Polish-Ukrainian economic cooperation for the near future have been identified.

Key words: *modern Polish-Ukrainian cooperation, international communication, economic cooperation, educational cooperation, cultural cooperation, promising areas of work.*

Вступ. Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Після отримання Україною незалежності почалася нова сторінка польсько-українських взаємин. Традиційно так склалося, що через економічні негаразди у часи незалежності нашої держави українці змушені були виїздити у Європу у пошуках роботи. Найбільший потік людей на Заході України у такий спосіб потрапляв спочатку до Польщі, пізніше – до інших країн світу. На території нашої країни є місця компактного проживання етнічних поляків. За таких обставин і почало формуватися українсько-польське економічне співробітництво.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання такої проблеми. Найбільше робіт з польсько-української гуманітарної тематики написав О.Я. Калакура². Його роботи спрямовані на вивчення впливу Польщі на українське державотворення у різний історичний період на макрорівні. Для написання цієї роботи також використовувалися спеціальні випуски³ «Про культурне співробітництво України із зарубіжними країнами за 2017 р. (оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими

² Калакура О. Цивілізаційний вимір українсько-польської співпраці на тлі євроінтеграційних процесів (досвід Галичини). *Наукові записки ІІІЕНД ім І.Ф. Кураса НАН України*. 2016. С. 283–295; Єременко Т., Чирко Б., Калакура О. Поляки в Україні. *Віче*. 1993. Т. 2. С. 119–130; Калакура О. Польська меншина як чинник україно-польської співпраці на сучасному етапі. *Історичний архів. Наукові студії*. 2011. № 6. С. 86–94.

³ Про культурне співробітництво України із зарубіжними країнами за жовтень 2017 р. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Culture_spivrobitnitstvo_Ukraini/2017/Spiv10.pdf (дата звернення: 21.05.2022); Про культурне співробітництво України із зарубіжними країнами за вересень 2017 р. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Culture_spivrobitnitstvo_Ukraini/2017/Spiv10.pdf (дата звернення: 21.05.2022).

документами)», підготовлені інформаційним центром з питань культури і мистецтва Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого Міністерства культури України. Завдяки цим та іншим інтернет-виданням ми зможемо реально оцінити та порівняти частку України та інших країн світу у різних формах та напрямках міжнародної співпраці.

Виділення не вирішеної раніше частини загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Це дослідження являє собою синтез характеристики результатів польсько-українського співробітництва на основі освітніх, культурних, економічних здобутків крізь призму перспективного розвитку за період незалежності нашої держави.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї роботи є висвітлення основних подій польсько-української співпраці за часи незалежності нашої держави зі спробою дати їм історичну оцінку. Мета реалізується через такі завдання: проаналізувати освітнє польсько-українське співробітництво; описати ключові події культурно-мистецької співпраці; дати характеристику польсько-українському співробітництву.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

1. Освітнє співробітництво. Як відомо, на території нашої країни є місця компактного проживання представників різних національностей. Серед них, зокрема, і українські громадяни польського походження, частина з яких і зараз вважають своєю рідною мовою польську, підтримують родинні зв'язки з громадянами Польщі. В Україні такі населені пункти розташовані на території Львівської області, Хмельницької, Житомирської, Чернівецької. Навіть у радянські часи у м. Львів були дві школи, де учні мали можливість вчити польську мову.

Є інформація, що рідною польською мовою у 2010/11 н.р. в Україні навчалося 1357 учнів; з них опановували польську мову як предмет 8338 учнів і ще 3516 вивчали її факультативно або в гуртках⁴. Крім

⁴ Калакура О. Цивілізаційний вимір українсько-польської співпраці на тлі євроінтеграційних процесів (досвід Галичини). *Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2016. С. 288.

того, натеper у багатьох школах України за шкільними навчальними програмами польську мову викладають як другу іноземну на вибір батьків. Це є свідченням того, що батьки хочуть, аби їхні діти знали або, принаймні, розуміли мову сусідньої дружньої нам держави, мають плани або здійснити подорож у Республіку Польща, або мають намір деякий час працювати там.

Яскравим прикладом польсько-української освітньої співпраці є навчання українських громадян у Польщі. У 2011/12 н.р. там навчався 6321 український студент, у 2012/13 – 9620⁵. Це свідчить про посилений інтерес до Польщі як до європейської держави, польської культури, економіки, розвитку її суспільства.

У сфері освітніх обмінів Львівської політехніки та закладів освіти Республіки Польща важливо відзначити, що велика частка наших студентів їде навчатися у Поморську академію у м. Слупськ.

Важливою подією освітньої співпраці України і Польщі стало створення у 2004 р. у м. Любліні Європейського Колегіуму польських і українських університетів, засновниками якого з української сторони є Київський національний університет ім. Шевченка, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Львівський університет ім. І. Франка, а з польської – Університет Кюрі-Склодовської та Люблінський Католицький університет⁶.

Вищі навчальні заклади та школи українсько-польського порубіжжя активно залучаються до участі у спільних проєктах та програмах. Найвідомішими з них стали: «Програма шкільних обмінів для українських та польських шкіл», «Обмін шкільних європейських клубів між Польщею та Україною», «Програма Study Tours to Poland». Вони сприяли мобільності студентів та викладачів, а також помітному розширенню можливостей українських науковців сприяє розвинута мережа стипендіальних програм, літніх шкіл, бонусів, грантів тощо.

⁵ Калакура О. Цивілізаційний вимір українсько-польської співпраці на тлі євроінтеграційних процесів (досвід Галичини). *Наукові записки ІІІЕНД ім І.Ф. Кураса НАН України*. 2016. С. 289.

⁶ Волошина К., Зазуляк З. Освітня компонента українсько-польських відносин: програми студентської мобільності. *25 років Договору між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво: спроба балансу* : матеріали ІІІ Українсько-польського наукового форуму (11–12 травня 2017, Olsztyn). Olsztyn–Львів : Видавництво НУЛП і INP UWM, 2017. С. 267–272.

Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects

Активну роль серед українсько-польських проєктів у галузі освіти і науки займає Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника. Вони є різнопланові. Зокрема, у співпраці з Варшавським університетом реалізується проєкт «Колишня метеоролого-астрономічна обсерваторія Варшавського університету на горі Піп Іван – Чорногірський хребет». Реалізація проєкту відновлення «Білого слона» сприятиме використанню колишньої обсерваторії у сфері туризму, поверненню їй деяких науково-дослідницьких функцій, а також створенню додаткових умов для інтенсифікації українсько-польського співробітництва. Щорічно починаючи з 2007 р. на базі Прикарпатського національного університету проводиться Всеукраїнський орфографічний конкурс з польської мови, в якому беруть участь студенти з різних областей України. Перспективним напрямом у розвитку українсько-польської гуманітарної співпраці є запровадження практики надання подвійних дипломів закладами обох країн, у тому числі й Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника та Варшавського університету ім. Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, іншими польськими вишами, загалом з 12 магістерських спеціальностей.

Інші ВНЗ теж беруть активну участь у польсько-українській науково-освітній співпраці. Зокрема, у Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка функціонує Полоністичний центр з бібліотекою. У Львівському національному університеті ім. І. Франка працює кафедра польської філології. Від 2009 р. науковці кафедри опрацьовують тему «Стан і розвиток полоністики у сучасній Україні». В результаті плідної роботи зібрано, опрацьовано й опубліковано у співпраці зі Школою польської мови та культури Силезького університету збірник наукових праць, присвячений сучасному стану полоністики в Україні. У грудні 2009 р. кафедра провела міжнародну студентську конференцію, присвячену 200-й річниці від дня народження Ю. Словацького «Юліуш Словацький: погляд з перспективи ХХІ століття»⁷. 17 січня 2016 р. у музеї Ю. Словацького (відкритий у 2004 р.) члени Товариства відродження польської культури і молодь, яка

⁷ На Тернопіллі урочисто відзначили 200-річчя від дня народження Ю. Словацького. URL: https://zaxid.net/na_ternopilli_urochisto_vidznachili_200richchya_vid_dnya_narodzhennya_yuliusha_slovatskogo_n1085009 (дата звернення: 21.05.2022).

вивчає польську мову, зустрілися, щоб спільно заспівати колядки. У Кременці, Дрогобичі, Журавно, Львові та польському Ставіску проходив українсько-польський XIII Міжнародний літературно-мистецький форум «Діалог двох культур – 2017», присвячений дню народження відомого польського поета Ю. Словацького⁸. В ході цього заходу відбулися науково-практична конференція, літературні зустрічі, презентації видань, виставка, концерт. Запрошеними учасниками форуму були науковці, письменники, літературознавці, історики, музейні працівники, культурологи з українських міст, а також з польських міст – Кракова, Любліна, Вроцлава, Перемишля, Жешува та ін.

Перспективним напрямом у розвитку українсько-польської гуманітарної співпраці є запровадження практики надання подвійних дипломів закладами обох країн, у тому числі й Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника та Варшавського університету ім. Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, іншими польськими вишами.

У рамках освітньої міжнародної співпраці відбуваються обміни не тільки учнів, а й педагогів. Відповідно до Міжвідомчої угоди про співробітництво в галузі освіти, підписаної 19 січня 2015 р., відбуватиметься обмін учителями польської та української мови, вихователями дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів України і Польщі⁹.

А станом на сьогодні через російську окупацію та повномасштабну війну на нашій землі Університет природничих наук у Любліні пропонує студентам та аспірантам, громадянам України, прибулим у Польщу після 24 лютого 2022 р., можливість продовжити навчання, підготувати кандидатську дисертацію, до вересня 2022 р. здійснювати спільну взаємовигідну гуманітарну співпрацю, створену на постійному і безперешкодному міжособистісному спілкуванні,

⁸ Діалог двох культур 2005–2017. URL: <https://irp.te.ua/dialog-dvoh-kul-tur-hroniku-2005/> (дата звернення: 21.05.2022).

⁹ Щочка А. Польща і Україна: культурологічний аспект. *25 років Договору між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво: спроба балансу* : матеріали III Українсько-польського наукового форуму (11–12 травня 2017, Olsztyn). Olsztyn–Львів : Видавництво НУЛП і INP UWM, 2017. С. 95.

науковому дискурсі, умовах для повноцінного гармонійного розвитку особистості студента.

Позитивним прикладом цивілізаційної співпраці України і Польщі можна назвати дослідження Інституту національної пам'яті Польщі, який підготував і видав українською мовою книгу «Польща. Нарис історії»¹⁰, розраховану на широку аудиторію українського читача. Виклад історичного матеріалу у ній сфокусований на спільну історію польського і українського народів, на взаємодію і переплетення, рецензентом з українського боку виступив професор Л. Зашкільняк, один з авторів українського підручника «Історія Польщі».

Таким чином, польсько-українське освітнє співробітництво є досить популярним, але донедавна його масовість та популярність поширювалася переважно на прикордонні до Польщі регіони.

2. Культурно-мистецьке співробітництво. Вважається, що започаткувалося культурно-мистецьке польсько-українське співробітництво фактично з початку становлення незалежності України, з початком формування сучасних побратимських зв'язків міст України і Польщі: Львів–Жешув (1992), Київ–Краків (1993), Київ–Варшава (1994), станом ще на 01.07.2013 р. Україна встановила з Польщею (переважно містами Люблінського та Підкарпатського воєводств) 199 побратимські зв'язки, тоді як з Молдовою – 15, Румунією – 18, Угорщиною – 20, Словаччиною – 25, Білоруссю – 38, а з Росією – 138¹¹.

Велике значення для польсько-українського співробітництва мало Товариство польської культури Волинської області (1991), котре мало філіали у Берестечку, Горохові, Маневичах, Любешові, Рожищах. Вони влітку організовували поїздки дітей до оздоровчих таборів у Польщі для пізнання та розуміння польської культури.

¹⁰ Польща. Нарис історії – Влодзімеж Менджецький, Єжи Брацисевич. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Mendzhetskyi_Vlodzimiezh/Polscha_-_narys_istorii/ (дата звернення: 21.05.2022);

¹¹ Богородецька О.І. Співробітництво між містами-побратимами України і Польщі у контексті європейської інтеграції : дисертація на здоб. наук. ступеня канд. політ. наук зі спец. : 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку». Луцьк, 2015. С. 76.

Найвизначнішим показником культурного співробітництва був «Рік Польщі в Україні» (2004) та «Рік України у Польщі» (2005).

Важливим фактом міжнародної співпраці було видання «Газети польської Буковини» у Чернівцях (2007), заснованої Чернівецьким обласним товариством польської культури ім. Адама Міцкевича. Подібно до попереднього факту у Луцьку виходить двомовна газета «Волинський монітор» (польською «Monitor Wolynski») (2009), що фінансується Генеральним консульством Республіки Польща у Луцьку. Мета видання – пропаганда ідеї європейської інтеграції; наближення Польщі до українців (поширення інформації про країну, культуру, історію, традиції, ВНЗ, програми обміну); позиціонування Волині для поляків (інформування про життя регіону, історію, культуру); сприяння діалогу обох народів та руйнування стереотипів¹².

Помітною подією польсько-української співпраці у січні 2015 р. у м. Любліні було встановлення пам'ятнику жертвам Великого Голоду 1932–1933 рр. за ініціативи недержавної організації «Спільне коріння». У цьому заході брали участь представники місцевої влади, громадських організацій, бізнес-кіл, освітяни Луцька, Івано-Франківська, Львова.

З 8 по 10 вересня 2017 р. у Львові сталася визначна подія музичного міжнародного життя – VI українсько-польський «Фестиваль партнерства» за участю українських та польських гуртів (Klang, Port Przemyśl, Młodzieżowa Akademia Musicalowa, Czerwony Tulipan, Big Day, «Капела Ганки Вуйцяк», Angela Gaber Trio)¹³.

А 15–17 вересня 2017 р. у Луцьку було проведено IV Міжнародний театральний фестиваль «Мандрівний вішак». Польську сторону на ньому представляв театр «Resursa». Українці та гості фестивалю мали змогу ознайомитися зі зразками сучасного сценічного мистецтва Польщі та України.

21 вересня 2017 р. на території головного залізничного вокзалу Вроцлава було відкрито виставку українського і польського сучасного

¹² Волинський монітор. URL: <https://monitorwolynski.com/uk> (дата звернення: 21.05.2022).

¹³ У Львові вшосте відбудеться українсько-польський фестиваль партнерства. URL: https://zaxid.net/u_lvovi_vshoste_vidbudetsya_ukrayinskopolskiy_festival_partnerstva_n1435548 (дата звернення: 21.05.2022).

мистецтва «Art/Work»¹⁴. Робота художника і людей, залучених в арт-індустрії України і Польщі, неоднозначні стосунки митця й арт-ринку в епоху криз та турбулентностей планетарного масштабу – фокусна тема заходу, організаторами заходу були НКММК «Мистецький Арсенал» (Київ, Україна) та «Galeria Mieska» (Вроцлав, Польща).

З нагоди відзначення 26-ї річниці Незалежності України Посольство України в Республіці Польща та Фундація українського інформаційного центру представили 4–29 вересня 2017 р. у Варшаві виставку «Щирі-2017», присвячену традиційному українському вбранню¹⁵. В експозиції заходу були представлені світлини українських знаменитостей, вбраних у національний український одяг кін. XIX – поч. XX ст.

Кіномистецтво теж було одним зі складників польсько-українського співробітництва. Зокрема, у рамках проекту «Україна і Польща. Слідами історичної спадщини», котрий діяв із січня 2019 до лютого 2020 р., було створено понад 100 коротких відеофільмів, присвячених вибраним об'єктам архітектурної спадщини, які було збудовано за часів Речі Посполитої Обох Народів¹⁶. Такий проєкт вийшов за підтримки національного інституту польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка» та Національного цифрового архіву Польщі.

Активно ведеться співпраця Галичини і регіонів Польщі з обміну театральними колективами, експозиціями музеїв, бібліотек. Став доброю традицією театральний фестиваль «Золотий лев»¹⁷, що кожні два роки проводиться у Львові. Польські театральні колективи поряд з колективами інших європейських країн є постійними та активними учасниками цього театального дійства. Подібні спільні українсько-польські проєкти покликані не тільки зберегти та популяризувати

¹⁴ Мистецька праця. Art/Work у Вроцлаві. URL: <https://artarsenal.in.ua/povidomlennya/mystetska-pratsya-art-work-u-vrotslavi/> (дата звернення: 21.05.2022).

¹⁵ У Варшаві відбулося відкриття виставки «Щирі-2017». URL: <https://naszwybir.pl/u-varshavi-vidbulosya-vidkryttya-vystavky-shhyri-2017-foto/> (дата звернення: 21.05.2022).

¹⁶ Україна і Польща. Слідами історичної спадщини. URL: <https://instytutpolski.pl/kyiv/2019/01/01//> (дата звернення: 21.05.2022).

¹⁷ Історія фестивалю «Золотий лев». URL: <https://golden-lion.com.ua/history/> (дата звернення: 21.05.2022).

культурну спадщину, але й вивести українсько-польську співпрацю у гуманітарній сфері на більш прагматичний та якісний рівень.

У межах польсько-української співпраці проводиться фестиваль «Українська весна» за сприяння Почесного консула України у Познані. У межах цього проєкту щоліта проходять два лемківські фестивалі «Лемківська варта» у Ждині та «Битівська ватра» у Битові. Позитивним є момент, що такі культурні події дають змогу об'єднувати два народи разом, дозволяють діаспорам почуватися ближчими до Батьківщини за кордоном.

Найцікавішою подією для мешканців та туристів стане фестиваль «Зникаючі професії» у Мишинці (Мазовецьке воєводство, Польща) та у Луцьку.

Підсумовуючи вищесказане, слід зазначити, що вагомим складником українсько-польського гуманітарного співробітництва виступає спільна культурна спадщина як один із дієвих чинників збереження історичної пам'яті і подолання негативних стереотипів. Великий суспільний резонанс викликає проведення таких заходів, як Дні добросусідства на кордоні, Дні української культури у Польщі та Дні польської культури в Україні, які дають можливість на системній основі проводити спільні культурно-мистецькі заходи, конференції з транскордонного співробітництва, впроваджувати молодіжні проєкти: екуменічні молитви і панахиди, вшанування місця пам'яті, а також долати психологічні бар'єри, накопичені упередження¹⁸.

3. Економічне співробітництво. Саме через побратимські зв'язки Люблін–Івано-Франківськ, Кельце–Львів, Рибнік–Луцьк, Зелена Гура–Ковель, Перемишль–Трускавець, Жешув–Самбір, Краків–Кам'янець-Подільський, Лодзь–Дрогобич, Санок–Тернопіль, Ясло–Калуш відбувається перехід від культурного співробітництва до проєктно-орієнтовної економічної взаємодії, ними визначається як одна із тенденцій його розвитку; взаємодія інституцій та місцевого самоврядування з вивчення і адаптації кращих прикладів управління; економіка та підприємство (розширення економічних мереж співпраці); соціальна сфера – комунікація між мешканцями міст-побратимів сприяє зміцненню толерантності, повазі до культурних

¹⁸ Стрільчук Л.В., Стрільчук В.В. Інституційні складники українсько-польських гуманітарних взаємин і співробітництва : монографія. Луцьк : Волинські старожитності, 2013. С. 78.

відмінностей. Що виявляється на рівні мови, традицій, менталітету; розвитку туризму для кращого розуміння місцевої культури¹⁹.

Аналізуючи польсько-українське співробітництво у економічній сфері, слід зазначити, що воно переважно реалізувалося через вивчення українськими спеціалістами досвіду становлення системи місцевого самоврядування у Республіці Польща.

За підтримки Фондації українсько-польської співпраці ПАУСІ у 2004 р. Донецьким молодіжним дебетним центром було реалізовано проєкт «Роль органів місцевої влади у процесі європейської інтеграції. Польський досвід». У результаті реалізація ініціатив у Сумській, Донецькій, Харківській областях та Поморським воєводством Польщі для запровадження європейських норм і стандартів у сфері соціальної і молодіжної політики через вивчення досвіду польських міст, формування ефективних планів місцевого розвитку.

У 2005 р. реалізовувався проєкт «Прозоре самоврядування в Україні»²⁰ – навчання українських органів місцевого самоврядування в галузі сучасного управління громадського адміністрування, в результаті проведеного навчання представники органів місцевого самоврядування м. Здолбунів (Рівненська обл.) та м. Торез та м. Амвросієвка (Донбас), м. Краснік та м. Ленчна консультували щодо успішного застосування засад ефективного місцевого управління.

У 2010 р. у м. Любліні діяв проєкт «Міста, що розвиваються: використання польського й українського досвіду у сфері побудови сучасного самоврядування», до проєкту долучилися побратими м. Любліна – Львів, Івано-Франківськ, Луцьк, Рівне, Тернопіль, Рівне, Дніпро, Луганськ, Суми; наслідком такої плідної співпраці стало запровадження системи стандартів якості ISO 9000, розробки маркетингових стратегій розвитку туристичної галузі міста²¹.

¹⁹ Богородецька О.І. Співробітництво між містами-побратимами України і Польщі у контексті європейської інтеграції : дисертація на здоб. наук. ступеня канд. політ. наук зі спец. : 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку». Луцьк, 2015. С. 108.

²⁰ Фондація польсько-української співпраці. URL: <https://pauci.org/pl/search> (дата зверненн:я 21.05.2022).

²¹ Люблін–Польща. URL: <https://smr.gov.ua/uk/misto/mista-partneri/387-m-lyublin-polshcha.html> (дата звернення: 21.05.2022).

Протягом 2012–2014 рр. представники м. Суми брали участь у Конгресі Ініціатив Східної Європи, що відбувся у Любліні, в результаті чого на період 2015–2020 р. надання польськими експертами консультативної допомоги у розробці Стратегічного плану розвитку м. Суми.

Висновки. У світлі останніх подій російської окупації 2022 р. з окупованих територій України сотні тисяч дорослих і маленьких громадян України вимушено виїхали до Польщі. Зараз вони там знайшли прихисток, працюють, комунікують, навчаються. Ми надзвичайно вдячні всім полякам за ту підтримку, яку вони надали у час російської окупації. Так пишуться новітні сторінки українсько-польського освітнього, культурного та економічного співробітництва.

З року в рік збільшується кількість молодих українських громадян, котрі отримують вищу освіту у Польщі та інших європейських містах, – це свідчення того, що громадяни України, як етнічні поляки, так і звичайні українці, прагнуть ефективно інтегруватися у європейський гуманітарний простір.

Позаяк територія України дуже велика і на цій великій території є храми православної церкви, римо-католицької, греко-католицької, іудейської, вірменської та ін. (як діючі, так і храми-музеї), то надзвичайно цікавим буде для задоволення духовних потреб як вірянам різних конфесій, так і атеїстам. Щодо культурно-мистецького співробітництва, то проведення сумісних польсько-українських концертів, фестивалів, художніх та інших творчих конкурсів дозволяють краще розуміти представникам різних народів. Рівень проведення подібних заходів є високим, їхня кількість є значною.

Окрім освітніх проєктів, як для громадян Польщі, так і для громадян України, надзвичайно важливими є культурно-мистецьке та освітнє співробітництво. Це розширює світогляд людей різних народів, надає молоді нові професійні перспективи, надзвичайно позитивно діє і допомагає зрозуміти людям один одного, сприяє пришвидшенню процесу євроінтеграції.

Від початку російської військової агресії саме польсько-українське співробітництво (освітнє, культурне та економічне) матиме для України пріоритетне значення порівняно з іншими напрямками міжнародної співпраці.

Список літератури

- Богородецька О.І. Співробітництво між містами-побратимами України і Польщі у контексті європейської інтеграції : дисертація на здоб. наук. ступеня канд. політ. наук зі спец. : 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку». Луцьк, 2015. С. 76.
- Волошина К., Зазуляк З. Освітня компонента українсько-польських відносин: програми студентської мобільності. *25 років Договору між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво: спроба балансу* : матеріали III Українсько-польського наукового форуму (11–12 травня 2017, Olsztyn). Olsztyn–Львів : Видавництво НУЛП і INP UWM, 2017. С. 267–272.
- Волинський монітор. URL: <https://monitorwolynski.com/uk> (дата звернення: 21.05.2022).
- Діалог двох культур 2005–2017. URL: <https://irp.te.ua/dialog-dvoh-kul-tur-hroniki-2005/> (дата звернення: 21.05.2022).
- Єременко Т., Чирко Б., Калакура О. Поляки в Україні. *Віче*. 1993. Т. 2. С. 119–130.
- Історія фестивалю «Золотий лев». URL: <https://golden-lion.com.ua/history/> (дата звернення: 21.05.2022).
- Калакура О. Польська меншина як чинник україно-польської співпраці на сучасному етапі. *Історичний архів. Наукові студії*. 2011. № 6. С. 86–94.
- Калакура О. Цивілізаційний вимір українсько-польської співпраці на тлі євроінтеграційних процесів (досвід Галичини). *Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2016. С. 283–295.
- Люблін–Польща. URL: <https://smr.gov.ua/uk/misto/mista-partneri/387-m-lyublin-polshcha.html> (дата звернення: 21.05.2022).
- Мистецька праця. Art/Work у Вроцлаві. URL: <https://artarsenal.in.ua/povidomlennya/mystetska-pratsya-art-work-u-vrotslavi/> (дата звернення: 21.05.2022).
- На Тернопіллі урочисто відзначили 200-річчя від дня народження Ю. Словацького. URL: https://zaxid.net/na_ternopilli_urochisto_vidznachili_200richchya_vid_dnya_narodzhennya_yuliusha_slovatskogo_n1085009 (дата звернення: 21.05.2022).
- Польща. Нарис історії – Влодзімеж Менджецький, Єжи Брацисевич. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Mendzhetskyi_Vlodzimiezh/Polscha_-_narys_istorii/ (дата звернення: 21.05.2022).
- Про культурне співробітництво України із зарубіжними країнами за жовтень 2017 р. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Culturne_spivrobitnitstvo_Ukraini/2017/Spiv10.pdf (дата звернення: 21.05.2022).

- Про культурне співробітництво України із зарубіжними країнами за вересень 2017 р. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Culture_spivrobitnitstvo_Ukraini/2017/Spiv10.pdf (дата звернення: 21.05.2022).
- Стрільчук Л.В., Стрільчук В.В. Інституційні складники українсько-польських гуманітарних взаємин і співробітництва : монографія. Луцьк : Волинські старожитності, 2013. С. 78.
- У Варшаві відбулося відкриття виставки «Щирі-2017». URL: <https://naszwybir.pl/u-varshavi-vidbulosya-vidkryttya-vystavky-shhyri-2017-foto/> (дата звернення: 21.05.2022).
- У Львові вшосте відбудеться українсько-польський фестиваль партнерства. URL: https://zaxid.net/u_lvovi_vshoste_vidbudetsya_ukrayinskopolskiy_festival_partnerstva_n1435548 (дата звернення: 21.05.2022).
- Україна і Польща. Слідами історичної спадщини. URL: <https://instytutpolski.pl/kyiv/2019/01/01//> (дата звернення: 21.05.2022).
- Фундація польсько-української співпраці. URL: <https://pauci.org/pl/search> (дата звернення: 21.05.2022).
- Щочка А. Польща і Україна: культурологічний аспект. *25 років Договору між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво: спроба балансу* : матеріали III Українсько-польського наукового форуму (11–12 травня 2017, Olsztyn). Olsztyn–Львів : Видавництво НУЛП і INP UWM, 2017. 326 с.